

Remissvar
Skolverket

Dnr
2024:2856

Remiss avseende förslag till Skolverkets allmänna råd om styrning och ledning av förskolan

Sveriges Lärare har inbjudits att svara på rubricerad remiss. Förbundet yttrar sig kring de delar som har konsekvenser för förbundets medlemmar.

Övergripande synpunkter

Sveriges Lärare tillstyrker att:

- Skolverket har uppdaterat de allmänna råden så att benämningen ”rektor” används istället för ”förskolechef”.
- Skolverket föreslår ett tillägg om huvudmannens och rektorns ansvar för att analysera personalens kompetensutvecklingsbehov.
- Skolverket har i uppräkningsdelen av de faktorer som ska beaktas vid fördelning av resurserna flyttat personaltäthet från att sättas i samband med personalens utbildning och kompetens, till att istället sättas i relation till barngruppens storlek och sammansättning.

Sveriges Lärare föreslår att:

- Skolverket bör ändra formuleringarna om språkkrav för anställda i förskolan så att det framgår tydligt att den som har en förskollärarexamen inte ska behöva genomgå språktest eftersom de redan har klarat av att avlägga en akademisk examen på svenska eller har fått sin utbildning validerad av ett lärosäte.
- Skolverket bör tillägga i skrivningen om huvudmannens och rektorns ansvar för att analysera personalens kompetensutvecklingsbehov att de även *ska skapa förutsättningar* för personalens kompetensutvecklingsbehov.

Sveriges Lärare vill i övrigt framföra att:

- Det är mycket viktigt att Skolverket publicerar de kommande kommentarerna till dessa allmänna råd snarast möjligt, eftersom det är i dessa kommentarer som riktmärkena för gruppstorlekar finns. Riktmärkena är oerhört viktiga för förskolans kvalitet, för barnens trygghet, för förskollärares undervisning och personalens arbetsmiljö.

Sveriges Lärares synpunkter och medskick

Skolverket har fått i uppdrag av regeringen att uppdatera de allmänna råden om måluppfyllelse i förskolan med utgångspunkt i de ändringar i förskolans läroplan som träder i kraft den 1 juli 2025, där bland annat vikten av språkutveckling i det svenska språket betonas starkare.

Språkkunskaper hos personal

Skolverket föreslår ett tillägg i de allmänna råden av punkten ”Huvudmannen bör [...] beakta att den personal som anställs har tillräckliga språkkunskaper för att barn ska kunna stimuleras i sin språkutveckling i svenska.” Sveriges Lärare förutsätter att om en lärare har genomgått en lärarutbildning i Sverige eller fått sin utbildning validerad av ett lärosäte så har hen tillräcklig kompetens i det svenska språket. Utbildade lärare i förskolan bör därför undantas från språkravet, och den föreslagna skrivningen i de allmänna råden för revideras för att tydliggöra detta. Vårt förslag är att förtydliga att kravet gäller den personal som saknar en examen som ger behörighet att bedriva undervisning enligt Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare.

Kompetensutvecklingsbehov för personal

Skolverket föreslår ett tillägg i de allmänna råden av punkten ”Huvudmannen och rektorn bör [...] utifrån respektive ansvar [...] ha rutiner för att fortlöpande analysera personalens kompetensutvecklingsbehov och särskilt beakta personalens språkkunskaper i svenska språket för att barn ska kunna stimuleras i sin språkutveckling i svenska”. Att kompetensutveckling betonas generellt, inte enbart vad gäller språkkunskaper, är mycket positivt. Förskollärare behöver få regelbunden påfyllning av kvalificerad kompetensutveckling, och annan personal i förskolan behöver få ta del av kompetenshöjande insatser. Det är även positivt att skrivningarna fokuserar på kompetensutveckling för befintliga anställda med brister i det svenska språket och inte enbart på krav vid nyanställning.

Lärare i förskolan vittnar om att de alltför sällan ges möjlighet till kompetensutveckling. Att ha ”rutiner för att fortlöpande analysera personalens kompetensutvecklingsbehov” är inte tillräckligt, och vi föreslår därför ett tillägg i denna del om att huvudmannen och rektorn ska säkerställa att det finns förutsättningar för kompetensutveckling: ”Huvudmannen och rektorn bör [...] utifrån respektive ansvar [...] ha rutiner för att fortlöpande analysera *och skapa förutsättningar för* personalens kompetensutvecklingsbehov och särskilt beakta personalens språkkunskaper i svenska språket för att barn ska kunna stimuleras i sin språkutveckling i svenska”.

Personaltäthet i relation till barngruppens storlek och sammansättning

I uppräknningen av de faktorer som ska beaktas vid fördelning av resurserna har personaltäthet flyttats från att sättas i samband med personalens utbildning och kompetens, till att istället sättas i relation till barngruppens storlek och sammansättning. Sveriges Lärare tillstyrker denna ändring. Personaltäthet är en faktor som behöver mätas i relation till barngruppens storlek, som ett mått på främst barnens trygghet och välmående samt personalens arbetsmiljö och förutsättningar för tillsyn. Personalens utbildning och kompetens är en faktor som visar på kvaliteten i utbildningen och förutsättningarna för undervisning. Justeringen är därför logisk och tillstyrks.

Arbetsprocessen med revidering av allmänna råd

Dessa föreslagna allmänna råd om styrning och ledning av förskolan motsvarar till stor del nuvarande del 1 av de befintliga allmänna råden om måluppfyllelse i förskolan. När det remitterade förslaget kommer beslutas har Skolverket för avsikt att samtidigt upphäva de befintliga allmänna råden. De övriga tre delarna av de befintliga allmänna råden kommer då upphöra att gälla, och det kommer under en tidsperiod endast att finnas allmänna råd om området ledning och styrning av förskolan. Skolverket avser att ta fram ytterligare allmänna råd avseende delar av förskolans uppdrag, men kommer delvis invänta pågående politiska processer som kan resultera i förändringar i lagar och förordningar. Sveriges Lärare menar att det är klokt att invänta förslag och förändringar från de många utredningar och politiska processer som pågår, samt att myndigheten vill stärka sin förmåga till snabba revideringar av allmänna råd på olika områden.

Riktmärken för gruppstorlekar i kommentarer till de allmänna råden

De nuvarande riktmärkena för antal barn i en barngrupp finns i kommentarerna till de befintliga allmänna rådens del 1 om styrning och ledning. När denna publikation utgår så försvinner riktmärkena. Skolverket har dock försäkrat Sveriges Lärare att samma riktmärken och formuleringar kommer finnas oförändrade i de kommentarer till de nya allmänna råden om styrning och ledning av förskolan som Skolverket avser att publicera under hösten 2025. Riktmärkena är oerhört viktiga för förskolans kvalitet, för barnens trygghet, för förskollärares undervisning och personalens arbetsmiljö. Sveriges Lärare betonar därför vikten av att dessa nya kommentarer som återupprättar riktmärkena för gruppstorlekar offentliggörs snarast möjligt.

På sikt anser Sveriges Lärare att det inte är tillräckligt att detta finns i ett allmänt råd. För en likvärdig utbildning krävs lagstiftning om minimibemanning, lärartäthet samt ett maxtak för barngruppernas storlek. Vidare finns ett behov av att staten tar ett huvudansvar för förskolans finansiering, resursfördelning och likvärdighet.

Stockholm, 14 april 2025
Sveriges Lärare

Anna Olskog

Förbundsordförande

Elvira Köhler

Utredare